

INKIJKEXEMPLAAR

NIET MEENEMEN S.V.P.

KNNV-Landschapsreis

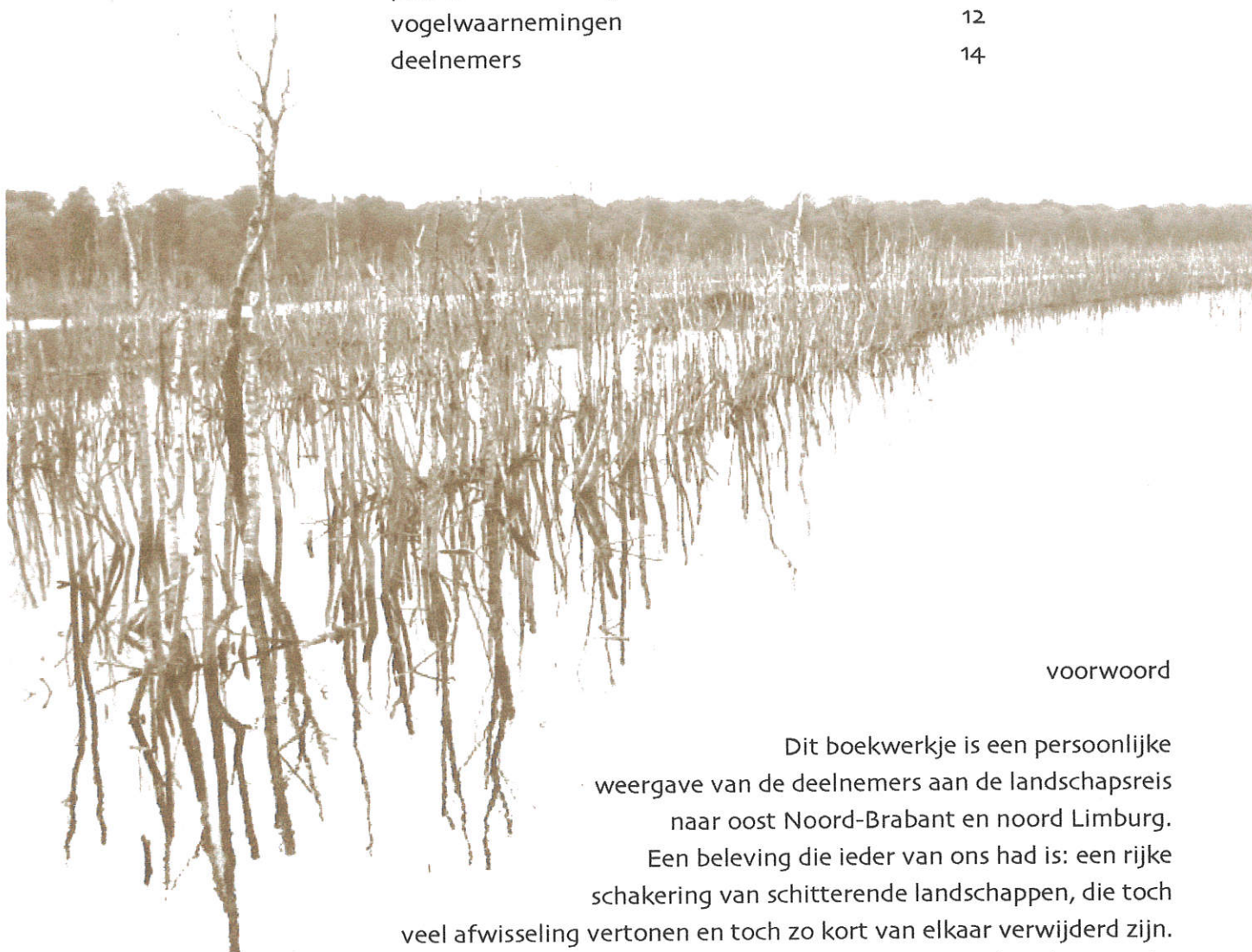

Brabant
Limburg

10 t/m 14 mei 2004

KNNV-Landschapsreis naar Brabant / Limburg 10 t/m 14 mei 2004

inhoud	bezochte gebieden	2
	dagverslagen van de deelnemers	
	maandag 10 mei	3
	dinsdag 11 mei	4
	donderdag 13 mei	6
	vrijdag 14 mei	7
	plantenwaarnemingen	8
	vogelwaarnemingen	12
	deelnemers	14

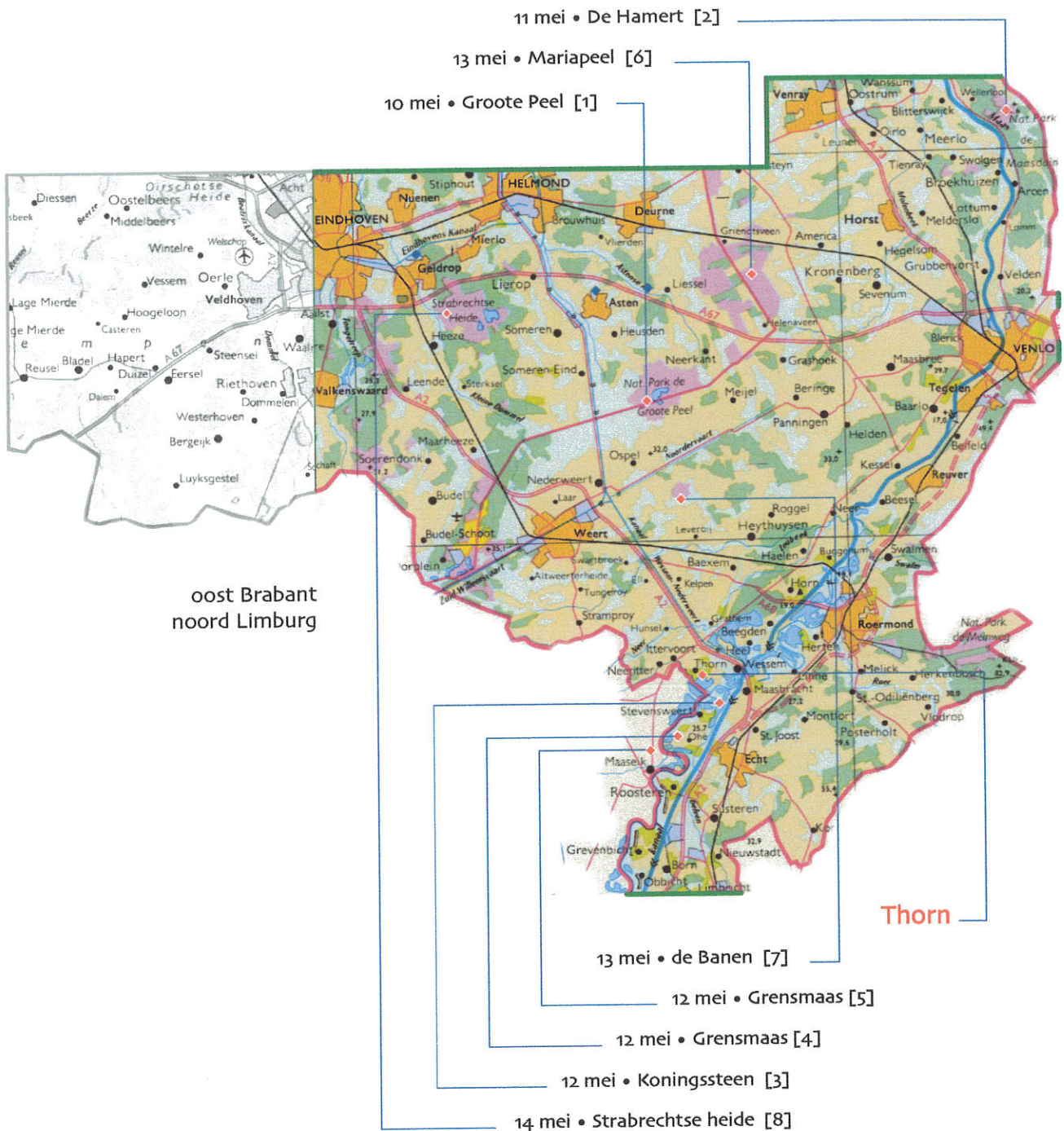

voorwoord

Dit boekwerkje is een persoonlijke weergave van de deelnemers aan de landschapsreis naar oost Noord-Brabant en noord Limburg. Een beleving die ieder van ons had is: een rijke schakering van schitterende landschappen, die toch veel afwisseling vertonen en toch zo kort van elkaar verwijderd zijn. Uw reis(bege)leider is er trots op dit stukje land, dat hij toch wel met recht zijn 'achtertuin' mag noemen te mogen hebben tonen. Ook de samenstelling van dit verslag is met plezier uitgevoerd.

Martien Helmig

Bezochte gebieden

- 1 De Groote Peel - Staatsbosbeheer / 1400 ha
- 2 De Hamert (onderdeel van Maasduinen)- gemeente Bergen / 1200 ha
- 3 Koningssteen (onderdeel van Grensmaas) - Natuurmonumenten / 151 ha
- 4 Grensmaas - Natuurmonumenten
- 5 Grensmaas, Belgisch deel
- 6 Mariapeel - Staatsbosbeheer / met Deurnesche Peel en Rouwveen 2470 ha
- 7 De Banen - Het Limburgs Landschap / met Sarsven 126 ha
- 8 Strabrechtse heide - Staatsbosbeheer / 1112 ha

Maandag 10 mei

programma Station Eindhoven - De Groote Peel -
Hotel in Thorn

dagverslag
Wil Noorlander-Corbijn

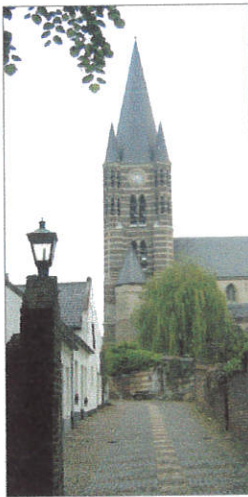
Maandagmorgen 10 mei 2004: De eerste dag van de 'Landschapsreis' Martien met een keurig busje is vroeg en de deelnemers zijn op tijd. Even kennismaken, bagage inladen en op naar De Groote Peel. Het nieuwe bezoekerscentrum (maandag gesloten, poetsdag) ziet er goed uit. Afgewerkt op een speelse manier met inlands hout. Het dak geïsoleerd en begroeid. Opvang van regenwater. Elektriciteitsopwekking met zonnepaneel. Isolatie buitenmuren van o.a. gehakt stro. Geothermische verwarming binnen. Vloeren van isolerend schuimbeton met ingelaten leidingen. Waterzuivering buiten door riet.

Mooie tuin, waar al veel in bloeit. Ruime parkeerplaats. Gazons met picknicktafels, heel uitnodigend, dus eten we hier dan ook in de voorjaarszon en frisse wind ons brood op.

De vrijwillige gids (één van de 30!) van Staatsbosbeheer, Frans Hoefnagels, neemt ons om 1 uur mee het gebied in. Het werd al in de steentijd bewoond, later alleen aan de randen. In de 13e en 14e eeuw werd veen gestoken om als brandstof te gebruiken. In 1853 kochten de Gebr. v.d. Griendt 610 ha (van de 30000). Arbeiders werden aangetrokken, dorpen gebouwd, afvoerkanalen gegraven. Tussen de wereldoorlogen daalden de kolenprijzen en werd de Peel deels landbouwgrond en bos (mijnhout). We komen langs het voormalige bezoekerscentrum, gebouwd als een oude brabantse hoeve met strodak en waterput (opgebouwd uit turven). Het dakriet wordt bewoond door honderden solitaire bijtjes. Dan een oorlogsmonument voor vliegers die in de laatste oorlog in de streek omgekomen zijn.

We lopen over mooie paden, soms met slootjes erlangs, over knuppelbruggetjes (inlands hout, o.a. kastanje) naar een vogelkijkhut bij het grote ven (Meerbaansblaak geheten). We horen en zien veel vogels. De plantengroei is niet bijzonder. De grond is arm. Wel veel groen in de sloten, waar we tussen de planten grote Groene kikkers zien en horen. We beklimmen een uitkijkpost en kijken naar vogels op de heide. Na drie uur prettig wandelen, veel zien, veel horen, nemen we afscheid van Frans en De Groote Peel.

Martien, die nooit hoeft te zoeken naar de mooie plekjes, brengt ons naar theehuis Jami, prachtig verscholen achter een fraaie bungalow in het gehucht Ospeldijk. We drinken wat, praten wat na en vertrekken naar Thorn. Het witte plaatsje, vroeger een belangrijk bestuurscentrum, trekt nu veel toeristen. De witgekalkte huisjes en de dominante Stiftskerk zijn fotogeniek. Ons hotel (oorsprong 1600) is gastvrij en gezellig. We worden verwend met een verzorgd diner en gaan na de maaltijd naar onze kamers, tevreden over het vele dat we gezien én gehoord hebben. Morgen wacht ons weer een mooi programma.

Stiftskerk Thorn

Bezoekerscentrum
De Groote Peel, Ospel

Dinsdag 11 mei

programma Landgoed De Hamert, onder leiding van Ed v.d. Zwet (KNNV)

dagverslag
Tjeerd Dijkstra

Na een vroeg ontbijt, reden we naar de Hamert. Het was jammer dat we daar veel te laat aankwamen, zodat onze excursie leider, Ed v.d. Zwet lang op ons moest wachten. We hadden last van files en een omleidingsroute.

De Hamert is een prachtig natuurgebied, het landschap is zeer afwisselend. We hebben door vier verschillende landschappen gewandeld, namelijk: de Maasduinen, het Heerenveen, de heide en de Maas-uiteerwaarden.

Bij het beginpunt zagen we al de typische rivierduinplanten, zoals de muurpeper, kromhals, Stinkende gouwe, enz. Het gebied waar we stonden was door SBB aangekocht. We staken de weg over en kwamen in de Maasduinen aan. Beneden ons stroomde een riviertje, dat in de tijd van Napoleon gegraven was. Het is eigenlijk een kanaal (het Gelders-Nierskanaal) dat het Duitse achterland ontwaterde en vanwege de landbouw daar erg voedselrijk was. Dit konden we o.a. zien aan de vele brandnetels die er aan de oever stonden. Vanwege het hoogteverschil is het water zich als een meanderend riviertje gaan gedragen. Vele vogels lieten zich horen, zoals de wiewaal, nachtegaal, zwartkop, tjiftjaf, tuinfluiter. De brede stekelvaren groeit er op oud hout. Ze heeft donkere stroschubben. De smalle stekelvaren is kleiner en wat lichter van kleur; zijn stroschubben zijn wat geelachtiger dan die van de grote. Ze groeit op iets voedselarmere grond. Soms zagen we donkere plekken op de waterbodem. Dit kwam omdat het in de grond aanwezige ijzer zich aan het fosfaat verbonden had, de begroeiing was daar minder ruig.

Op de rivier waren vier bevers uitgezet in een kunstburcht. Een mannetje, vrouwtje en twee jongen. Het vrouwtje is doodgereden en waar de anderen naar toe gegaan zijn weet men niet. We zien de rankende helmbloem, die profiteert van de op die plek aanwezige ammoniak in de grond.

De wandeling voert ons door een dennenbos, dat vroeger aangeplant was voor de jacht. Er groeien nu veel loofbomen en dat zorgt voor meer variatie. Duidelijk is aan de boomvormen te zien waar de grond voedselrijk is --bomen met rechte stammen- en waar ze voedselarmere is -de bomen hebben veel vreemd gevormde takken-. Hier in het dennenbos hoorden we minder vogels zingen. We verlieten het bos en op de schrale grond groeide het akkerviooltje, dat al overwoekerd dreigde te worden door het gras.

We kwamen nu bij het Heerenveen aan. Oorspronkelijk was het een moerassige laagte, dat na ontwatering dienst moest doen als weiland. Dat plan mislukte. Er is nu via graafwerk een groot natuurgebied van gemaakt; een groot water met drassige oevers. In het water is weinig leven aanwezig vanwege de hoge zuurgraad (pH 3,7). Het water is zo zuur vanwege de zwavel-ijzerverbinding. Waar het water minder zuur is, zijn wat vogels te vinden.

Voordat we langs het water verder lopen, gaan we eerst naar een dassenburcht kijken. Deze ligt in een in 1945 aangelegd stuifduin. Vlakbij ligt een zandgroeve, vandaar dat stuifduin. De dassenburcht heeft een grote opening; dit komt omdat het hier er van opzij ingaat. In de ingang ligt nestmateriaal te drogen en zo is te zien dat het een schoon dier is. De burcht is soms erg groot (100 bij 100 m). Er leven dan waarschijnlijk verscheidene gezinnen in met drie à vier jongen. De jongen worden na twee jaar weggestuurd door de ouders. Ze kunnen aan het eind van de burcht een nieuw nest maken. Dassen zijn niet zoschuw, in Engeland hebben ze een burcht in een grote tuin gemaakt. Het zijn alleseters: regenwormen, mais als het gaat ontkiemen (het zetmeel in de mais wordt dan in suiker omgezet, waar ze dol op zijn). Bij de burcht zien we de boskrekkel die alleen in oost Nederland voorkomt en dan voornamelijk langs de oostkant van de Maas op steile randen.

We gaan terug naar het Heerenveen en lopen er langs de oever. We vinden er kleine zonnedauw en veenmos. Deze laatste scheidt o.a. waterstofionen af die het water verzuren.

Op het vroegere weiland is heide gaan groeien. We steken de hei over en horen nu weer allerlei vogels (fitis, tuinfluiter, koekoek, veldleeuwerik, enz.) De heide is niet

Heerenveen in De Hamert

vervolg dinsdag 11 mei

vlak, er zijn heuveltjes die ontstaan zijn tijdens de laatste ijstijd. Veel voorkomende planten zijn de braam, struikheide, kruipwilg. Midden in de heide is een klein ven aanwezig, en meerkoet zwemt erin. Al een hele tijd horen we het geluid van een boompieper. We zien veel pijpestrootje –een teken dat de heide verruigd is- en waar geplagd is overheerst de bochtige smele. We zien de driedoornige mestkever, ze heeft drie doorns op het borstschild.

We verlaten de heide en steken een drukke weg over. Nu wandelen we door de Stalberg, genoemd naar een oud roofridder slot. De bodem bestaat uit arme zandgronden links zien we eikenkreupelhout, rechts de Maas. Voordat we afdalen naar de maasuitwaard wandelen we eerst nog over een paar heuvels. Aan de begroeiing is te zien dat de arme zandgrond op de rivierklei ligt. Waar de grond voedselrijk is groeit heksenkruid, hondsdrif en natuurlijk brandnetel. Als we in de uiterwaard lopen zien we links prachtige sleedoorns en op een enkele kalkrijke plek herfsttijloos.

Al gauw dalen we weer af naar de weg en zijn we weer aan het beginpunt van de wandeling aangekomen. Het was een voor mij boeiende tocht van ongeveer vijf uur, waarin duidelijk te zien was waar de grond voedselrijk of voedselarm was aan de plantengroei.

Een bezoek aan de kasteeltuinen in Arcen werd afgeblazen wegens te hoge kosten voor de beschikbare tijd.

Woensdag 12 mei

programma

Koningssteen, onder leiding van Hettie Meertens (Stichting Ark) en Grensmaas (nederlands en belgisch deel)

met Hettie Meertens in
de Koningssteen

Donderdag 13 mei

programma Mariapeel o.l.v Ed v.d. Zwet (ochtend) -
de Banen (middag)

dagverslag
José Mullink-van der Wijst

Start om 8 uur. Het weer: bewolkt en koud voor de tijd van het jaar: ca 12 °C. Alle deelnemers present.

Geschiedenis van het landschap.

De Mariapeel is een restant van wat vroeger een stukje oerlandschap van levend hoogveen was. Het was vòòr 1998 een meer open heidegebied met enkele zandruggen, ontstaan ná de ontginning en gebruik van de aanwezige hoogveengronden. In 1998 werd het waterpeil omhoog gebracht, waardoor waterpartijen ontstonden en heide verdween...

Wat de huidige bezoeker, thans vooral in het oog springt, zijn kale berkenstaken. Ze staan in water, dat is ontstaan door kades, dijken en dammen te verhogen. De bomen -voornamelijk berk- kwamen daardoor met hun wortels onder water te staan en stierven af. Dit verrottingsproces gaat nog steeds langzaam verder. De wortels van de bomen zullen echter maar slecht vergaan. Momenteel ontstaat er weer veenmos, als hoogveenvormer. Deze houdt het water vast en door de waterstofionen verzuurt het water. De boomwortels -onder water, in het ven- worden kienhout genoemd. Een bijnaam voor het water is 'het bloed' van de Mariapeel.

De Amerikaanse hondsvij is schijnt in het verzuurde water voor te komen. Deze leeft van muggen- en libellenlarven, kikker- en paddenvij. Belangrijk is de zuurtegraad en het bioleven dat daarin gedijt. Wat zagen we?

Bij het eerste ven, met kale berkenstaken zagen we -in alle schoonheid- een geoorde fuut, terwijl de koekoek op de achtergrond riep. Het geschreeuw van de kokmeeuwenkolonie kon, door de nestgelegenheid dat ieder polletje pitrus biedt, niet aan de bezoeker voorbijgaan. Door het zogenaamde mestinjecteren stierf niet lang geleden de kokmeeuwenkolonie uit, maar deze is thans weer herstellende.

Gezien: kokmeeuwen in kolonie, diverse eenden, dodaars, geoorde fuut, rietgors, tuinfluiter, wespindief, zwarte kraai, blauwborst, aalscholvers in kolonie.

En gehoord: fiti, tjiftjaf, veldleeuwerik, wielewaal, wulp. Ongetwijfeld was er meer te horen en te zien, maar dat is de verslaggeefster ontgaan.

Het defensiekanaal is een gegraven waterlinie tegen de Duitsers in de tweede wereldoorlog. In het defensiekanaal wordt Maaswater ingelaten. We liepen langs dit kanaal. Behalve de 'geoorde fuut' zagen we ook de 'geoorde

wilg' in het gebied. Diverse varens: adelaarsvaren, wijfjesvaren, koningsvaren, wilde asperge, schapezuring, melkeppe. Het land van van Bommel, was ons verste punt. Bomen: berk, eik, ratelpopulier, wilg, e.a. De geoorde wilg heeft zogenaamde 'oortjes' aan de voet van het blad. De wespindief heeft harde veren (tegen wespensteken) en graaft wespennesten uit.

Onderweg zagen we omgezaagde ratelpopulieren. Deze zijn omgezaagd omdat ze anders -levend- te veel water verdampen. Dus deze bomen behoorden tot de zogenaamde 'wijkers'.

Persoonlijk zou ik nog wel langer in dit gebied hebben willen 'blijven'.

Mariapeel

Vrijdag 14 mei

programma Thorn - Strabrechtse heide -
station Eindhoven

dagverslag

Bets Huizinga

De laatste dag begon zonnig. Om 10 uur vertrokken, de bus met alle bagage opgestapeld achterin. Nog voor 11 uur op het parkeerterrein van het beekdal van de Rul, dat bij de Strabrechtse heide bleek te behoren. Martien ontleedde de daar klinkende vogelzang in koekkoek, tuinfluiter, staartmees en winterkoning. De gids Jap Smits bracht ons naar de insekentuin. Wat bleek: de heide wordt in stand gehouden voor de insecten, vertelde hij. In de tuin houtstapels en bosjes snoeihout als insectenonderkomen.

Hij begon bij een bosmierennest en wees op hun voedingsbron: de linde en de acacia. De luizen daarop worden gemolken. Werkmieren hebben dezelfde genen als de koningin, maar geen vleugels (ze paren niet).

Merels nemen soms een licht zuurbad in een mierenhoop tegen parasieten. Bosmieren steken niet door onze huid heen. Lagere soorten wel, vooral de steekmieren. De houtstapel biedt ook dekking aan hermelijn en bunzing. Mieren verspreiden de brem, doordat ze morsen als ze zaden naar hun nest slepen. Jap Smits was niet te stuiten en vertelde enthousiast over de houtschijven met gaatjes holle strostengels in bosjes, een leem-strowandje geel zand alle behuizingen van insecten die hij zo dichtbij huis kon bestuderen.

Bijen en wespen kwamen ook aan bod met als bijzonderheid 'de heidebij' (komt alleen hier voor). De bloementuin vertoonde nog geen kleur. 't Was nog te vroeg om veel te herkennen. Uitgebreid werd nog ingegaan op de verdroging van het gebied en de maatregelen ertegen. De groep werd toen wel wat luistermoe. Tijd om nog te wandelen was er

niet meer, we aten dus bij de bus een broodje en hebben in het dorp nog een kopje koffie gedronken.

An regelde een reünie in december bij haar thuis. Toen naar het station, afscheid nemen en de trein naar huis. 't Was een geslaagde reis zonder regen, maar ik had het graag wat warmer gehad.

Mariapeel

Planten

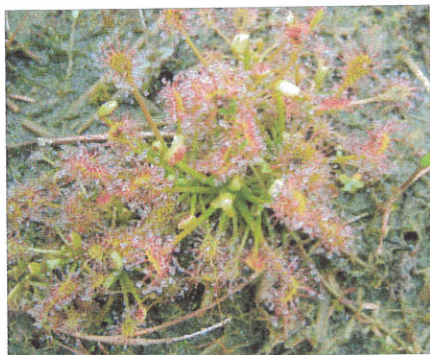
samengesteld door

An Westerweel
Ineke Zwarekant

gebied * 1 2 3 4 5

		gebied *	1	2	3	4	5
	Aardbeiganzerik	Potentilla sterilis		x			
	Adderwortel	Persicaria bistorta			x		
	Adelaarsvaren	Pteridium aquilinum	x			x	
	Akkerdistel	Cirsium arvense			x		
	Akkerhoornbloem	Cerastium arvense		x	x		
	Asperge	Asparagus officinalis					x
	Avondkoekoeksbloem	Silene latifolia subsp. alba					x
	Beemdkroon	Knautia arvensis			x		
	Beemdoeivaarsbek	Geranium pratense	x				
	Bittere veldkers	Cardamine amara		x			
	Blaartrekkende boterbloem	Ranunculus sceleratus					x
	Bleke hemelsleutel	Sedum telephium subsp. maximum			x		
	Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare				x	
	Bospaardenstaart	Equisetum sylvaticum		x			
	Bosrank	Clematis vitalba				x	
	Bosveldkers	Cardamine flexuosa		x			
	Brede eikvaren	Polypodium interjectum		x			
	Brede stekelvaren	Dryopteris dilatata		x			x
	Dagkoekoeksbloem	Silene dioica				x	
	Dauwbraam	Rubus caesius				x	x
	Deens lepelblad	Cochlearia danica		x			
	Dolle kervel	Chaerophyllum temulum		x			
	Doornappel	Datura stramonium				x	
	Dotterbloem s.l.	Caltha palustris	x				
	Drienerfmuur	Moehringia trinervia			x		
	Echte koekoeksbloem	Lychnis flos-cuculi	x				x
	Echte kruisdistel	Eryngium campestre			x	x	
	Eenjarige hardbloem	Scleranthus annuus			x		
	Fioringras	Agrostis stolonifera			x		
	Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris	x			x	
	Geknikte vossenstaart	Alopecurus geniculatus	x			x	x
	Gele lis	Iris pseudacorus	x	x	x	x	x
	Gele waterkers	Rorippa amphibia	x				
	Geoorde wilg	Salix aurita					x
	Gestreepte witbol	Holcus lanatus	x				
	Gevlekte dovenetel	Lamium maculatum			x		
	Gewone agrimonie	Agrimonia eupatoria			x	x	
	Gewone berenklaauw	Heracleum sphondylium				x	
	Gewone brunel	Prunella vulgaris			x		
	Gewone duivenkervel	Fumaria officinalis				x	
	Gewone engelwortel	Angelica sylvestris				x	
	Gewone ereprijs	Veronica chamaedrys				x	
	Gewone hoornbloem	Cerastium fontanum				x	
	Gewone margriet	Leucanthemum vulgare	x				
	Gewone raket	Sisymbrium officinale				x	
	Gewone reigersbek	Erodium cicutarium			x	x	
	Gewone rolklaver	Lotus corniculatus var. corniculatus					x
	Gewone salomonszegel	Polygonatum multiflorum					x
	Gewone smeerwortel	Symphytum officinale			x	x	
	Gewone veldbies	Luzula campestris	x	x	x	x	x
	Gewone veldsla	Valerianella locusta			x		
	Gewone vogelmelk	Ornithogalum umbellatum			x	x	
	Gewone waternavel	Hydrocotyle vulgaris			x		
	Gewoon barbarakruid	Barbarea vulgaris				x	
	Gewoon duizendblad	Achillea millefolium	x				
	Gewoon herderstasje	Capsella bursa-pastoris	x	x	x	x	
	Gewoon reukgras	Anthoxanthum odoratum	x	x			

Kleine zonnedaauw

Koningsvaren

		gebied*	1	2	3	4	5
Gewoon varkensgras	Polygonum aviculare				x		
Glad walstro	Galium mollugo				x		
Groot hoefblad	Petasites hybridus		x				
Groot springzaad	Impatiens noli-tangere		x				
Grote brandnetel	Urtica dioica		x				
Grote kaardebol	Dipsacus fullonum				x		
Grote lisdodde	Typha latifolia					x	
Grote muur	Stellaria holostea		x				
Grote teunisbloem	Oenothera erythrosepala				x		
Grote vossenstaart	Alopecurus pratensis				x		
Grote waterweegbree	Alisma plantago-aquatica					x	
Harig wilgenroosje	Epilobium hirsutum					x	
Heermoes	Equisetum arvense		x	x			
Heggenrank	Bryonia dioica				x		
Heksenmelk s.l.	Euphorbia esula		x	x	x		
Herik	Sinapis arvensis				x		
Hoge cyperzegge	Carex pseudocyperus					x	
Hondsdrif	Glechoma hederacea		x	x	x	x	
Hondsroos	Rosa canina				x		
Honingklaver s.l.					x		
Hop	Humulus lupulus				x		
IJle dravik	Anisantha sterilis			x	x		
Jakobskruiskruid s.l.	Senecio jacobaea				x		
Jeneverbes	Juniperus communis						x
Kaasjeskruid s.l.					x		
Kale jonker	Cirsium palustre		x			x	
Karmozijnbes s.l.	Phytolacca s.l.					x	
Kleefkruid	Galium aparine			x	x	x	
Klein kruiskruid	Senecio vulgaris				x		
Klein vogelpootje	Ornithopus perpusillus			x			
Kleine klaver	Trifolium dubium		x	x	x	x	
Kleine ooievaarsbek	Geranium pusillum			x			
Kleine pimpernel	Sanguisorba minor				x		
Kleine zonnedauw	Drosera intermedia			x			x
Kleverig kruiskruid	Senecio viscosus				x		
Klimopereprijs	Veronica hederifolia			x			
Klokjesgentiaan	Gentiana pneumonanthe						x
Kluwenhoornbloem	Cerastium glomeratum			x			
Knolboterbloem	Ranunculus bulbosus			x			
Knoopkruid	Centaurea jacea				x		
Knopig helmkruid	Scrophularia nodosa				x		
Koninginnenkruid	Eupatorium cannabinum		x		x		
Koningsvaren	Osmunda regalis					x	
Korenbloem	Centaurea cyanus		x				
Kromhals	Anchusa arvensis			x			
Kropaar	Dactylis glomerata				x		
Kruipbrem	Genista pilosa						x
Kruipend zenegroen	Ajuga reptans				x		
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens		x		x	x	
Kruipwilg	Salix repens						x
Kruisbladwalstro	Cruciata laevipes			x	x		
Kruzuring	Rumex crispus			x	x		
Langstekelige distel	Carduus acanthoides				x		
Liesgras	Glyceria maxima		x		x		
Liggende klaver	Trifolium campestre				x		
Look-zonder-look	Alliaria petiolata		x	x	x		
Loos blaasjeskruid	Utricularia australis						x
Madeliefje	Bellis perennis		x	x	x		
Mannetjesereprijs	Veronica officinalis				x		
Melkeppe	Peucedanum palustre					x	
Moerasrolklaver	Lotus pedunculatus		x				
Moeraswolfsklauw	Lycopodiella inundata						x
Muizenoor	Hieracium pilosella			x			
Muskuskaasjeskruid	Malva moschata		x				

+

- 1 De Groote Peel 10-5
- 2 De Hamert 11-5
- 3 Koningssteen/
Grensmaas 12-5
- 4 Mariapeel/
De Banen 13-5
- 5 Strabrechtse heid 14-5

planten (3)

gebied +

	1	2	3	4	5
Muurpeper		x			
Paardenbloem	x		x	x	
Paarse dovenetel s.s.		x	x		
Peen			x		
Penningkruid			x		
Pijpenstrootje	x			x	x
Pinksterbloem	x	x	x	x	
Pitrus	x			x	
Poelruit			x		
Rankende helmbloem		x			
Reukeloze kamille					
Ridderzuring	x			x	
Riet	x			x	
Ringelwikke				x	
Robertskruid			x		
Rode klaver				x	
Ronde zonnedauw					x
Rood guichelheil					
Ruige klaproos					
Ruige zegge					
Ruw beemdgras					
Schaduwgras					
Schapenzuring	x	x			
Schermhavikskruid			x		
Scherpe boterbloem	x		x	x	
Schijfkamille			x		
Sint-Janskruid			x		
Smalle stekelvaren			x		x
Smalle weegbree			x	x	
Smalle wikke s.s.	x	x			
Snavelzegge	x				
Speenkruid				x	
Speerdistel			x	x	
Stekelbrem	x	x			x
Stijf barbarakruid				x	
Stijve ogentroost				x	
Stinkende gouwe			x		
Sedum acre		x			
Taraxacum officinale	x		x	x	
Lamium purpureum		x	x		
Daucus carota			x		
Lysimachia nummularia			x		
Molinia caerulea	x			x	x
Cardamine pratensis	x	x	x	x	
Juncus effusus	x			x	
Thalictrum flavum			x		
Ceratocarpus claviculata		x			
Tripleurospermum maritimum					x
Rumex obtusifolius	x			x	
Phragmites australis	x			x	
Vicia hirsuta				x	
Geranium robertianum			x		
Trifolium pratense				x	
Drosera rotundifolia					x
Anagallis arvensis subsp. arvensis				x	
Papaver argemone				x	
Carex hirta				x	
Poa trivialis				x	
Poa nemoralis					x
Rumex acetosella	x	x			
Hieracium umbellatum				x	
Ranunculus acris	x			x	x
Matricaria discoidea				x	
Hypericum perforatum				x	
Dryopteris carthusiana				x	x
Plantago lanceolata				x	x
Vicia sativa	x	x			
Carex rostrata	x				
Ranunculus ficaria				x	
Cirsium vulgare				x	x
Genista anglica	x	x			x
Barbarea stricta				x	
Euphrasia stricta				x	
Chelidonium majus				x	

*

- 1 De Groote Peel 10-5
- 2 De Hamert 11-5
- 3 Koningssteen/
Grensmaas 12-5
- 4 Mariapeel/
De Banen 13-5
- 5 Strabrechtse heid 14-5

Koningssteen

planten (4)

gebied* 1 2 3 4 5

Struikhei	Calluna vulgaris	x			x	x
Tijmeprijs	Veronica serpyllifolia		x			
Trekus	Juncus squarrosus					x
Veelbloemige veldbies s.l.	Luzula multiflora		x		x	
Veenpluis	Eriophorum angustifolium	x	x		x	
Veldereprijs	Veronica arvensis		x			
Veldzuring	Rumex acetosa	x		x		
Vijfvingerkruid	Potentilla reptans			x		
Voederwikke	Vicia sativa subsp. sativa			x		
Vogelmuur	Stellaria media	x	x	x	x	
Voorjaarszegge	Carex caryophylla		x			
Watermunt	Mentha aquatica	x				
Waterzuring	Rumex hydrolapathum	x				
Wijfjesvaren	Athyrium filix-femina				x	
Wilde gagele	Myrica gale					x
Wilde herfsttijloos	Colchicum autumnale		x			
Wilde kamperfoelie	Lonicera periclymenum		x			
Wilde reseda	Reseda lutea			x		
Wilgenroosje	Chamerion angustifolium				x	
Witte dovenetel	Lamium album			x		
Witte klaver	Trifolium repens				x	
Witte winterpostelein	Claytonia perfoliata	x	x	x		
Zachte dravik s.l.	Bromus hordeaceus		x	x	x	
Zachte ooievaarsbek	Geranium molle			x		
Zandraket	Arabidopsis thaliana				x	
Zeegroene rus	Juncus inflexus			x		
Zeepkruid	Saponaria officinalis		x			
Zilverhaver	Aira caryophylla		x		x	
Zilverschoon	Potentilla anserina			x		
Zompvergeet-mij-nietje	Myosotis laxa subsp. cespitosax					
Zwaluw tong	Fallopia convolvulus		x	x		

*

- 1 De Grootte Peel 10-5
- 2 De Hamert 11-5
- 3 Koningssteen/
Grensmaas 12-5
- 4 Mariapeel/
De Banen 13-5
- 5 Strabrechtse heid 14-5

Koningssteen

Het 'monument' bij Meers

Vogels

samengesteld door

Martien Helmig

gebied *

	a	b	c	d	e
Tachybaptus ruficollis	3			4	4
Podiceps cristatus	2	1	4	4	4
Podiceps nigricollis	2			4	
Phalacrocorax carbo			5	5	3
Ardea cinerea	1	3	4	4	3
Cygnus olor			4		
Anser anser		4	6	5	6
Anser indicus					1
Branta canadensis			2	3	
Branta leucopsis			4		
Alopochen aegyptiacus		2	4	4	
Tadorna tadorna			4		
Anas strepera	3			4	3
Anas crecca				1	
Anas platyrhynchos	4	5	5	5	5
Anas clypeata				2	
Aythya ferina				4	3
Aythya fuligula		4		3	3
Pernis apivorus				1	
Buteo buteo	1	1	3		
Falco tinnunculus			1		
Falco subbuteo	3		1		
Phasianus colchicus		2	3	2	
Rallus aquaticus				1	
Gallinula chloropus			2		
Fulica atra	3	3	4	4	4
Haematopus ostralegus		2	4		
Charadrius dubius			1		
Vanellus vanellus	4	3	5	4	3
Numenius arquata	3			3	
Tringa totanus				1	1
Tringa nebularia		1	1		
Larus ridibundus	7	5	6	7	4
Larus fuscus			2		
Larus argentatus			5		
Sterna hirundo			3		
Columba oenas			4		
Columba palumbus	4	4	5	5	4
Streptopelia decaocto		3	4	3	3
Streptopelia turtur		1	3		
Cuculus canorus	2	3	4	3	3
Athene noctua			1		
Apus apus	3	4	6	6	5
Dodaars					
Fuut					
Geoorde Fuut					
Aalscholver					
Blauwe Reiger					
Knobbelzwaan					
Grauwe Gans					
Indische Gans					
Canadese Gans					
Brandgans					
Nijlgans					
Bergeend					
Krakeend					
Wintertaling					
Wilde Eend					
Slobeend					
Tafeleend					
Kuifeend					
Wespendief					
Buizerd					
Torenvalk					
Boomvalk					
Fazant					
Waterral					
Waterhoen					
Meerkoet					
Scholekster					
Kleine Plevier					
Kievit					
Wulp					
Tureluur					
Groenpootruiter					
Kokmeeuw					
Kleine Mantelmeeuw					
Zilvermeeuw					
Visdief					
Holenduif					
Houtduif					
Turkse Tortel					
Zomertortel					
Koekoek					
Steenuil					
Gierzwaluw					

*

- a De Groote Peel 10-5
- b De Hamert 11-5
- c Koningssteen/
Grensmaas 12-5
- d Mariapeel
- e De Banen 13-5

Geoorde fuut

		a	b	c	d	e
Dendrocopos major	Grote Bonte Specht	3	2	3	3	2
Dendrocopos minor	Kleine Bonte Specht		2	1		
Alauda arvensis	Veldleeuwerik		3	3	2	
Riparia riparia	Oeverwaluw		5	4		1
Hirundo rustica	Boerenwaluw		5	5	4	4
Delichon urbica	Huiswaluw		5	5		2
Anthus trivialis	Boompieper	3	4	3	3	
Motacilla flava	Gele Kwikstaart			2		
Motacilla alba	Witte Kwikstaart	3	3	3	3	2
Troglodytes troglodytes	Winterkoning	2	3	3	2	2
Prunella modularis	Heggemus			3		
Erithacus rubecula	Roodborst	3	3	3	2	
Luscinia megarhynchos	Nachtegaal			4	3	
Luscinia svecica	Blauwborst	3	1		2	
Phoenicurus phoenicurus	Gekraagde Roodstaart	1	3		1	
Saxicola torquata	Roodborsttapuit	3	5		4	
Turdus merula	Merel	4	4	4	4	3
Turdus philomelos	Zanglijster		2	3	1	
Turdus viscivorus	Grote Lijster		1	1		
Acrocephalus scirpaceus	Kleine Karekiet			2	1	
Hippolais icterina	Spotvogel			3		
Sylvia communis	Grasmus	3	4	5	3	3
Sylvia borin	Tuinfluitier	3	3	4	3	3
Sylvia atricapilla	Zwartkop	3	3	4	3	3
Phylloscopus collybita	Tjiftjaf	3	3	4	3	3
Phylloscopus trochilus	Fitis	4	4	5	5	4
Regulus ignicapillus	Vuurgoudhaan			1		
Muscicapa striata	Grauwe Vliegenvanger		1			
Ficedula hypoleuca	Bonte Vliegenvanger		4			
Aegithalos caudatus	Staartmees	3	3	3		
Parus montanus	Matkop			3		
Parus caeruleus	Pimpelmees	2	3	3	3	3
Parus major	Koolmees	3	4	4	4	4
Sitta europaea	Boomklever		2	1		
Certhia brachydactyla	Boomkruiper	3	3	3	3	
Oriolus oriolus	Wielewaal		1	4	1	
Garrulus glandarius	Gaai	1	1	1	1	
Pica pica	Ekster	3	3	3	4	
Corvus monedula	Kauw	3	3	5	4	5
Corvus corone corone	Zwarte Kraai	3	3	5	4	4
Sturnus vulgaris	Spreeuw	3	4	5	4	5
Passer domesticus	Huismus			4		
Passer montanus	Ringmus			4		
Fringilla coelebs	Vink	3	4	4	4	4
Carduelis chloris	Groenling	3		3		
Carduelis carduelis	Putter			3		
Carduelis cannabina	Kneu	3	4	5	4	
Emberiza citrinella	Geelgors		4	3	3	2
Emberiza schoeniclus	Rietgors	3	2		3	
	totaal aantal soorten					91

- *
 1 De Groote Peel 10-5
 2 De Hamert 11-5
 3 Koningsteen/
 Grensmaas 12-5
 4 Mariapeel/
 De Banen 13-5
 5 Strabrechtse heid 14-5

indeling systematisch -
 cijfers zijn indicaties voor aantallen

- 1 1
 2 2
 3 3...5
 4 6...15
 5 16...50
 6 50...200
 7 200...1000

Wespendief

Deelnemers

Martien Helmig *
Ineke Zwarekant
Nienke Leurink-Wisman
Tjeerd Dijkstra
José Mullink-van der Wijst
Toos Van den Heuvel
Wil Noorlander-Corbijn
Bets Huizinga
An Westerweel

* martien.helmig @ mhw.demon.nl

Koniks in de
Koningssteen

1 2 3 4 5 6 7 8 9

